

Obsah

Úvodem	6
Shrnutí	7
Část první	18
<i>Význam členství v Evropské unii pro sociální a ekonomický rozvoj České republiky</i>	18
1. Evropská unie - vnější institucionální kotva	18
2. Evropská unie - vnější programová kotva	21
3. Ekonomická výkonnost EU - impuls rozvoje českého hospodářství	22
4. Sociální dimenze evropského integračního procesu	26
Část druhá	28
<i>Sociálně-ekonomické souvislosti vývoje zaměstnanosti v počátečním období členství ČR v EU</i>	28
1. Vzájemné působení hospodářské a sociální politiky a politiky zaměstnanosti v EU ..	28
2. Politika EU v oblasti zaměstnanosti	29
3. Podmínky v oblasti trhu práce a zaměstnanosti ČR v etapě připojení k EU	35
3.1 Institucionální rámec	35
3.2 Faktory ovlivňující trh práce a zaměstnanost	36
3.3 Demografická situace a zdroje ekonomicky aktivního obyvatelstva	37
3.4 Zaměstnaní	40
3.5 Nezaměstnaní	52
3.6 Ekonomicky neaktivní	57
4. Sociální a ekonomické důsledky vstupu ČR do EU v oblasti zaměstnanosti; priority národní politiky zaměstnanosti	60
Shrnutí základních poznatků	64
Část třetí	70
<i>Sociální důsledky migračních procesů v počátečním období členství ČR v EU</i>	70
1. Migrace v Evropě - aktuální souvislosti	70
1.1 Základní charakteristiky	70
1.2 Současné trendy migračních toků a jejich souvislosti	72
2. Migrační politika EU a jejích členských států	73
2.1 Volný pohyb osob (občanů členských států) mezi členskými státy	73
2.2 Právo volného pohybu pracovníků a služeb ve vztahu k ČR	75
2.3 Migrační politika vůči občanům třetích států	78
3. Migrace cizinců do ČR	81
3.1 Vývoj od vzniku samostatné ČR (období let 1993-2002)	82
3.2 Zaměstnanost cizinců v ČR	85
3.3 Ochrana českého trhu práce	88
3.4 Přístupy české vlády k řízení imigrační politiky	90
4. Migrace českých občanů do zahraničí	91
4.1 Typy zahraniční pracovní migrace a jejich ekonomická motivace	91
4.2 Realizovaná pracovní migrace českých občanů do zahraničí	93
4.3 Potenciální pracovní migrace českých občanů do zahraničí	95
4.4 Terénní průzkum postojů českého obyvatelstva k zahraniční pracovní migraci v roce 2003 - komparace výsledků v průběhu uplynulých tří let	101
Shrnutí základních poznatků	106
Část čtvrtá	108

Nároky na vzdělání a zaměstnatelnost české pracovní síly v procesu integrace ČR do ekonomických a sociálních struktur EU	108
1. Analýza současné kvalifikace pracovní síly	108
1.1 Základní charakteristiky	108
1.2 Úroveň dovedností dospělé populace	110
1.3 Úroveň dovedností mládeže a absolventů škol	114
2. Nároky na vzdělávání a kvalifikace	119
2.1 Cíle EU v oblasti vzdělávání a kvalifikací	119
2.2 Nároky zaměstnavatelů na kvalifikace a dovednosti pracovníků	125
2.3 Nároky zaměstnavatelů na dovednosti absolventů škol	131
3. Účast na vzdělávání a bariéry přístupu	133
3.1 Účast na vzdělávání	133
3.2 Bariéry přístupu ke vzdělávání	137
4. Propojení vzdělávacího systému s trhem práce	145
Shrnutí základních poznatků	153
Část pátá	158
Sociální souvislosti postavení a fungování mezd v počátečním období členství ČR v EU ..	158
1. Makroekonomické souvislosti pohybu mezd	158
2. Mechanismy utváření mezd a platů v ČR	167
2.1 Základní charakteristiky	167
2.2 Utváření mezd v podnikatelské sféře	168
2.3 Utváření platů v rozpočtové sféře	170
3. Minimální mzda	171
4. Diferenciace výdělků	175
4.1 Základní charakteristika	175
4.2 Mzdové ocenění kvalifikované práce stěžejním faktorem diferenciací	176
4.3 Sektorová diferenciací	179
4.4 Regionální nerovnost výdělků	180
4.5 Eliminace věkového automatu ve mzdách	185
5. Rozdíly v odměňování mužů a žen	185
5.1 Přístupy EU k rovnosti mužů a žen v odměňování	186
5.2 Zajišťování rovnosti mužů a žen v ČR	187
5.3 Sociálně-ekonomické faktory rozdílů ve mzdách mužů a žen v ČR	188
6. Výdělková hladina v ČR a SRN	190
7. Cena práce a integrace českého trhu práce s evropským	193
Shrnutí základních poznatků	199
Část šestá	203
Vliv právní úpravy a politiky EU na národní systémy důchodového pojištění po vstupu ČR do Společenství	203
1. Koordinační pravidla EU	204
2. Otevřená metoda koordinace v oblasti starobních důchodů	209
Shrnutí základních poznatků	225
Část sedmá	227
Strategie boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení v období integrace ČR do EU	227
1. Sociální politika EU v období 1990 až 2002	227
2. Ukazatele chudoby a sociálního vyloučení a zdroje dat na úrovni EU	234
3. Zapojení ČR do sociální strategie EU	236
4. Příprava národního akčního plánu sociálního začleňování	238
Shrnutí základních poznatků	242

Přílohy

1. České účty práce.....	244
2. Klasifikace úrovně vzdělávání - ISCED 97.....	249
3. Funkční gramotnost.....	251
4. Specifikace šetření pracovních sil. Median - NOZV, Praha 2003.....	252
5. Shrnutí základních principů uplatňování statutárních minimálních mezd v členských státech EU a vstupujících státech, situace k 1. lednu 2003.....	255
6. Terénní šetření o názorech zaměstnavatelů na institut minimální mzdy.....	257
7. Terénní šetření o názorech zaměstnanců na institut minimální mzdy.....	263
8. Směrnice a doporučení EHS (ES) k rovnosti mužů a žen.....	268
9. Usnesení Rady EU k dodržování Pekingské platformy.....	269
10. Návrh kvantitativních a kvalitativních ukazatelů sledovaných EU v odměňování mužů a žen.....	271
11. Vnímání rovnosti mezi muži a ženami v ČR - sociologické šetření.....	276
12. Přehled ukazatelů použitých pro hodnocení chudoby a sociálního vyloučení na úrovni EU.....	290
13. Ukazatele hodnocení chudoby a sociálního vyloučení ve státech EU 15 a ČR.....	292
14. Srovnání situace Irska, Řecka, Španělska a Portugalska při jejich vstupu do EU.....	304
Prameny a literatura	323